

Motion till riksdagen 2024/25:1186

av **Niels Paarup-Petersen (C)**

Utredning av elområden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av de svenska elområdena och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om differentierad elpriskompensation och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 2010 har Sverige varit indelat i fyra prisområden för el. Inom EU är det endast Sverige och Danmark som har olika elområden inom landet. Samtliga övriga länder har ett gemensamt nationellt prisområde.

Skillnaderna i pris mellan de svenska elområdena har ökat och väntas accelerera ytterligare framöver. Detta påverkar var företag etablerar sig och kommer innebära stora skillnader i hushållens kostnader.

2020 trädde en ny EU-förordning (EU 2019:943) i kraft som gör att handeln med el mellan länderna successivt skall göras mer tillgänglig. I denna understryks att länderna kan välja mellan ett sammanhållet nationellt elområde eller reformera interna elområden så att de speglar äkta flaskhalsar i elnätet (artikel 14.7). Detta framgår även av förordningens syftesparagrafer.

Det enda EU-land som inte bara har olika elområden utan dessutom har elområden med stora prisskillnader för slutkunder inom landet är Sverige, men det tvingas inte fram av EU. Med jämna mellanrum ska enligt gällande förordning antingen elområdesindelningen ses över eller så ska en handlingsplan för att adressera de strukturella problemen tas fram. Det har inte skett i Sverige och det är regeringen som är ansvarig. Det pågår nu en sådan översyn som ska vara klar 2025, men den bör i allra högsta grad snabbas på.

Det är viktigt att nu utvärdera vilken politik som tjänar svenska företag och hushåll bäst. Det är helt avgörande att få till insatser som kan leda till att priserna utjämnas. Därför bör det utredas hur sådana insatser kan införas och hur snabbt. Målet måste vara

ett sammanhållet nationellt elprisområde och insatserna för att etablera ett sådant måste utredas utifrån konsekvenser för hushållens ekonomi, företagens konkurrenskraft och energiförsörjningssystemet. De strukturella obalanserna måste minimeras på samhälls-ekonomiskt bästa sätt. Även alternativ som hybridmodeller med elområden för producenter och nationella priser för elkunder (företag och hushåll) kan i det sammanhanget utvärderas. Uppdraget bör gå till en oberoende statlig utredning.

De senaste årens ovanligt höga elpriser har visat ännu tydligare vilka orimliga konsekvenser elprisområdena leder till. Prisskillnaderna har varit helt orimliga. 50–60 gånger högre priser i område 4 än område 1 har förekommit vid flera tillfällen. Elområdesindelningen har som syfte att bidra till utjämning av priser, men så har inte skett. Den stora investeringsvilja som funnits i ny kraftproduktion i södra Sverige har hämmats av kommunala veton och långsamma miljötillståndsprocesser. Samtidigt har utvecklingen av överföringskapacitet inte följt med det ökade behovet när efterfrågan ökat och kärnkraft och annan produktion minskat i södra Sverige.

De höga elpriserna har gjort att regeringen i likhet med övriga partier vill kompensera hushåll och företag för de höga kostnaderna. Men när kostnaden är så olika fördelad bör även kompensationerna vara det. Kompensationer för ovanligt höga elpriser bör, så länge elprisområdena finns, vara differentierade så att de i rimlig grad motsvarar prisdifferensen på el.

Syftet är inte att elkonsumenter i norra Sverige ska vara lika utsatta för höga priser som vi i södra Sverige. Skattesubventioner finns redan för att sänka elpriset i norr och kan säkert utvecklas. Syftet är att skapa en elmarknad i Sverige som inte leder till att företag och hushåll i södra Sverige går i konkurs. Dagens situation kan inte vara i någons intresse.

Niels Paarup-Petersen (C)